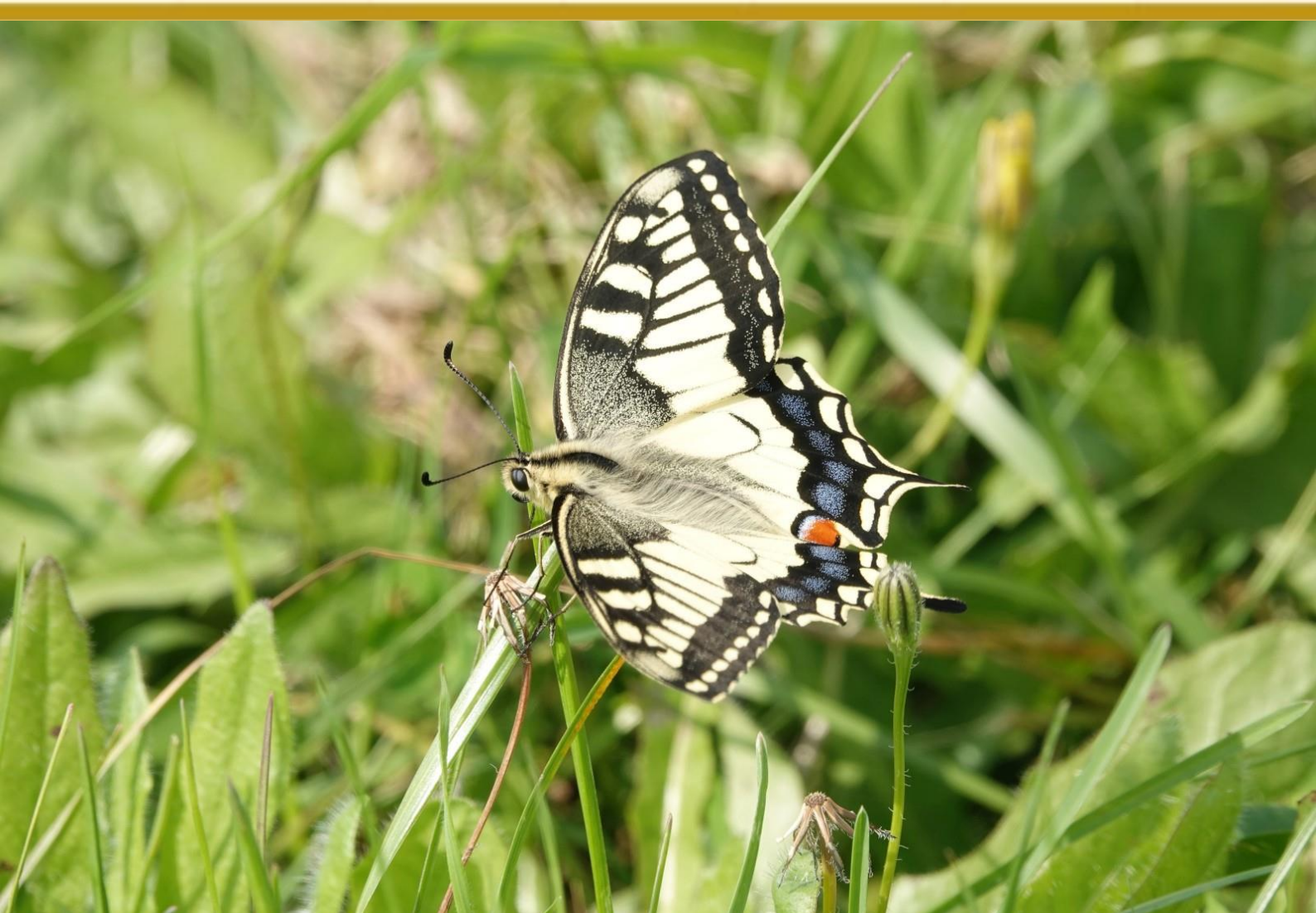
KANSEN EN UITDAGINGEN ONTWIKKELING VLAGHEIDE

EEN LITERATUURSTUDIE NAAR DE NATUURWAARDEN VAN DE VLAGHEIDEBERG

Opdrachtgever:	Gemeente Meierijstad
Projectnr:	MEI-031
Datum:	21 februari 2024



KANSEN EN UITDAGINGEN ONTWIKKELING VLAGHEIDE

EEN LITERATUURSTUDIE NAAR DE NATUURWAARDEN VAN DE VLAGHEIDEBERG

Foto op omslag door: Henk Sierdsema

Opdrachtgever:	Gemeente Meierijstad
Projectnr:	MEI-031
Rapportnr:	n.v.t.
Status:	Definitief
Datum:	21 februari 2024

Opsteller:
RVSP

Verificatie:
JVD

Validatie:
JVD

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

ISO 9001
ISO 14001
BUREAU VERITAS
Certification

© 2024 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze
toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INLEIDING 4

1 (DEEL)GEBIEDEN 5
1.1 Eerdse Bergen 6
1.2 MOB-complexen 8
1.2.1 MOB-Oost 8
1.2.2 MOB-Zuid 9
1.3 Vlagheide(berg) 11

2 DE BEOOGDE ONTWIKKELING 13

3 MEEKOPPELKANSEN & UITDAGINGEN 15
3.1 Kansen: 15
3.2 Uitdagingen: 16

4 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN 17

BIJLAGEN

B1 AANGELEVERDE DOCUMENTEN

B2 INVENTARISATIE NATUURWAARDEN

INLEIDING

De gemeente Meierijstad wil de Vlagheideberg en omgeving doorontwikkelen. De Vlagheideberg is een voormalige vuilstort binnen de gemeente Meierijstad. Voor de ontwikkeling van de Vlagheideberg en de directe omgeving zijn al diverse plannen en visies opgesteld, waaronder het natuur- en landschapspark Vlagheideberg.

De afgelopen jaren zijn diverse documenten, onderzoeken, plannen, visies en artikelen verschenen met betrekking tot Vlagheide en de beoogde ontwikkelingen op deze locatie. Binnen de huidige planvorming ontbreekt in sommige gevallen nog samenhang. Om te onderzoeken wat eventuele (mee)koppelkansen kunnen zijn heeft gemeente Meierijstad adviesbureau Kragten gevraagd een literatuurstudie te doen naar de huidige natuur- en landschapswaarden. Deze literatuurstudie heeft betrekking op de 32 documenten welke Vlagheide en omgeving beschouwen en door de gemeente Meierijstad zijn aangeleverd.

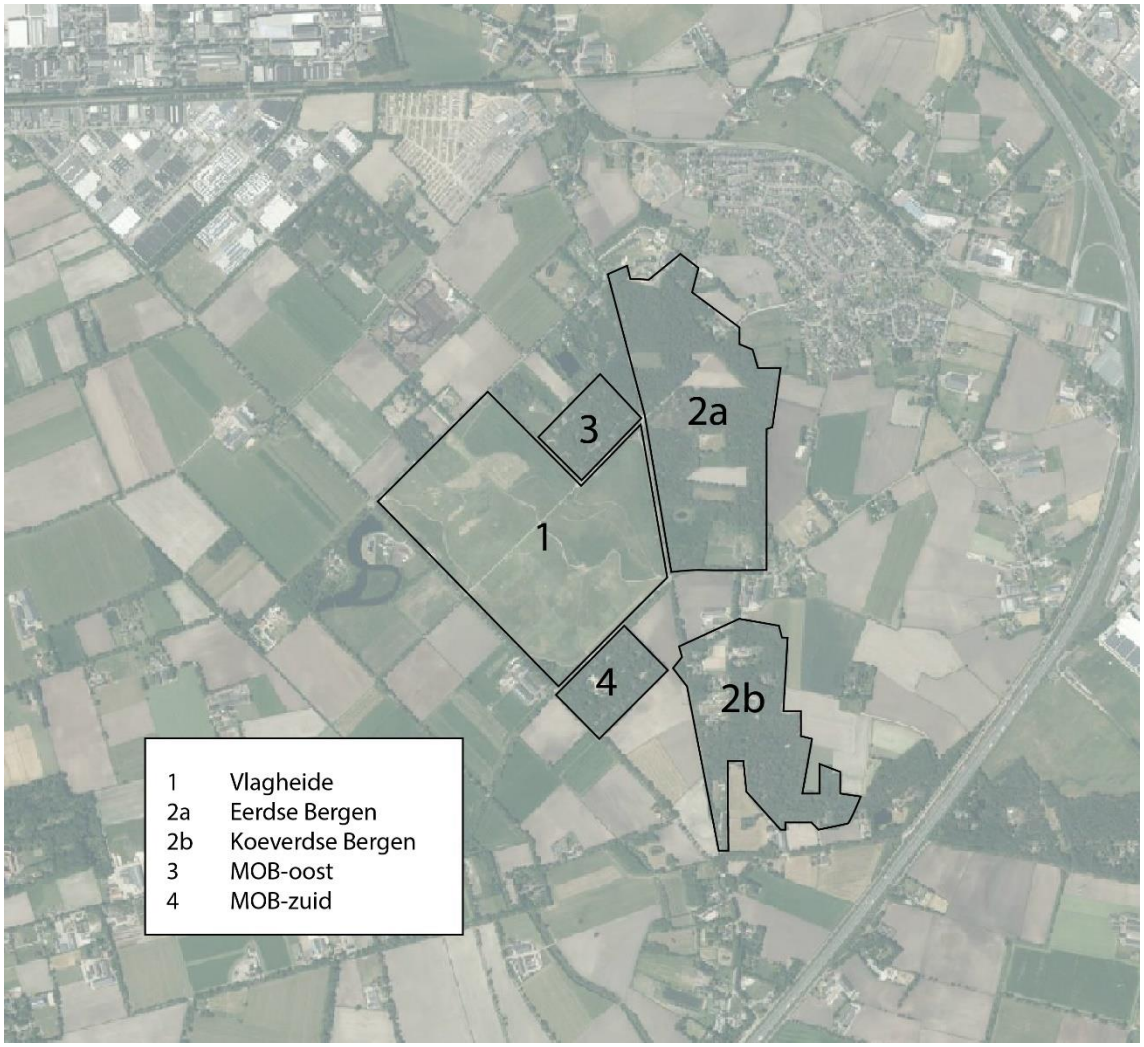
In het eerste hoofdstuk worden de beschouwde gebieden globaal beschreven. Na een korte beschrijving van de gebieden worden in tabelvorm de belangrijkste (natuur)waarden omschreven. In het tweede hoofdstuk wordt het voorgenomen plan natuur- en landschapspark Vlagheideberg uiteengezet, zoals dat door LOS Stadomland is opgesteld. Voor een volledige en diepgaande planomschrijving van het schetsontwerp is het raadzaam om de bij het ontwerp behorende ontwerprapportage door te nemen. Hier wordt in het hoofdstuk naar verwezen. In het derde hoofdstuk worden kansen en uitdagingen genoemd die tijdens de literatuurstudie naar voren zijn gekomen. Uiteindelijk wordt de rapportage afgesloten met conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen is een volledige inventarisatie van de 32 documenten te vinden die door de gemeente Meierijstad zijn aangeleverd.



Afbeelding 1. Uitkijkpunt Vlagheide, (Geo-obliek, Slagboom en Peeters, 2023)

1 (DEEL)GEBIEDEN

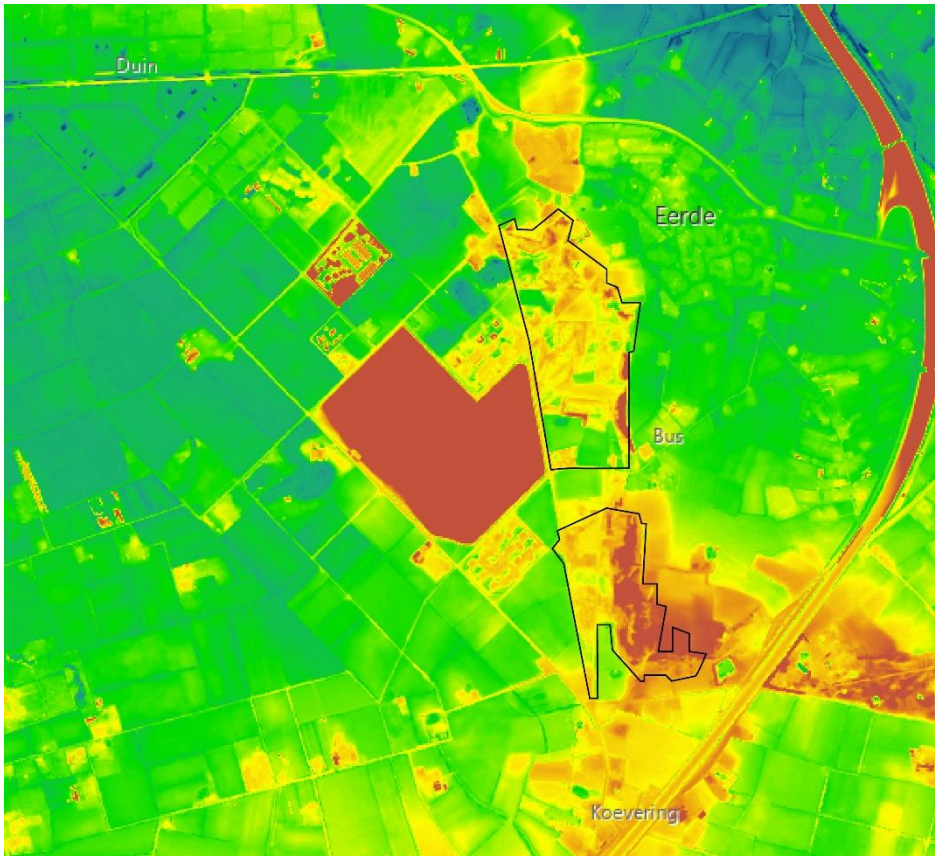
Rondom Vlagheide liggen diverse (natuur)gebiedjes met een andere ontstaanswijze en een ander karakter dan de Vlagheideberg. Vanwege de verschillende ontstaanswijzen en het andere karakter hebben deze veelal ook andere natuurwaarden dan de Vlagheideberg. Omdat de gebieden in de directe nabijheid liggen is het belangrijk ook van deze gebieden de (natuur)waarden te beschouwen zodat eventuele meekoppelkansen niet gemist worden. Natuur is immers een groter systeem en houdt zich aan andere regels dan gebiedsgrenzen. De paragrafen hieronder geven een beknopte beschrijving van de nabijgelegen deelgebieden.



Afbeelding 2. Deelgebieden omgeving Vlagheide

1.1 Eerdse Bergen

De Eerdse Bergen is een natuurgebied dat grenst aan het dorp Eerde. Het is een langgerekt gebied dat zich vroeger als een wal van Schijndel, langs Wijbosch, Eerde en Logtenburg tot Zijtaart uitstrekte. De reeks voormalige stuifzandduinen steekt vele meters boven het, verder vlakke, maaiveld uit. Er ontstond een zandduingebied omdat de wind het zand tegen de vastgelegde rug bleef aanwaaien. Dit is als het ware een zandvang, die uit noodzaak om cultuurgrond te beschermen is ontstaan in een samenwerking tussen mens en natuur: een aardkundig monument. Later zijn grote delen van deze duinen afgegraven, maar de oorspronkelijke rug bleef bewaard en de zich daarop bevindende houtwallen zijn nog steeds aanwezig. Het kerngebied is 9 ha groot en wordt beheerd door gemeente Meierijstad. Aansluitend vindt men onder meer een heiderestant dat tegenwoordig begraasd wordt. Ten westen van de Eerdse Bergen bevindt zich de Vlagheideberg en naar het zuiden toe gaat het gebied over in het gebied Logtenburg.



Afbeelding 3. Het reliëf van de Eerdse Bergen op de hoogtekaart, (AHN4, www.ahn.nl)

De meest noemenswaardige (natuur)kwaliteiten zijn in onderstaande tabel benoemd.

Aanwezige (natuur)waarden Eerdse Bergen (2A) en Koeverdse bergen (2B):	Bron:
De Eerdse Bergen en Koeverdse Bergen maken deel uit van een reeks stuifwalcomplexen in Oost-Brabant waaronder de Goorse Bossen, de Bedafsche Bergen, de Slabroeksche Bergen en de Boschberg bij Boekel. De zandbodems waarbinnen de stuifwallen liggen zijn ontstaan tijdens en na de laatste IJstijd. Het stuifwallengedeelte van Eerde naar Hoogebiezen is grotendeels bewaard gebleven. De stuifwallen zijn in het veld prachtig te volgen op grond van de verspreiding van de begroeiing met oude eikenstoven, hakhout en heide. De oude eikenstoven zijn cultuurhistorisch gezien erg waardevol en vormen een belangrijke genenbron.	Bossen van Veghel 1 – 20 (Bert Maes)
Bijzondere soorten aanwezig als Gewone salomonszegel, Lelietje van dalen, Dalkruid, Gewone eikvaren en Hengel.	Aan de Slag Maatregelenplan Eerdse Bergen
Oude zand- en kerkpaden aanwezig.	Inventarisatie flora en fauna Vlagheide en Eerdse Bergen (2008)
Rondom de Eerdse Bergen en Vlagheideberg worden op diverse locaties EVZ's aangelegd om de Eerdse Bergen te versterken. Dit wordt gedaan door een natuurlijke verbinding te maken tussen Eerde en Wijboschbroek. In deze plannen is ook het versterken van de natuurwaarden van de Vlagheideberg te vergroten.	20230612 Opzet EVZ's Eerde.docx
Verschillende ecologische aandachtssoorten/doelsoorten zijn aanwezig zoals: dassen, reeën, patrijs, koekkoek, kamsalamander, levendbarende hagedis.	20230612 Opzet EVZ's Eerde.docx
Eerdse Bergen is onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant.	Reactie PNLM op QuickScan Vlagheideberg 13-1-2022
De stuifwal is zichtbaar aanwezig, maar wordt bedreigd door de vele wandelaars, mountainbikers en motorcrossers die nieuwe paden uitslijten.	Eerdse Bergen geven hun oorsprong niet prijs (Bert Maes)
Het noordelijke deel langs de Bergweg bevat het nog laatste heiderelikt uit de omgeving.	Bossen van Veghel 1 – 20 (Bert Maes)

1.2 MOB-complexen

1.2.1 MOB-Oost

Het voormalige mobilisatiecomplex aan de oostkant van Vlagheide is een gebied van 5,6 hectare dat bestaat uit loofbos, met vooral soorten als zomereik berk, gewone vogelkers en boswilg. In grote delen van het bos bevindt zich een struiklaag (hoofdzakelijk braamstruweel), staan er varens langs de watergangen en is opschot van jonge bomen aanwezig. Plaatselijk is er een kruidlaag aanwezig met voornamelijk stikstofminnende soorten waaronder grassen (hoofdzakelijk bochtige smele), grote brandnetel en kleefkruid. Ook is plaatselijk dikkopmos aanwezig. Delen van de ondergroei in het bos zijn begraasbaar (op plekken met relatief veel gras). Andere delen van het bos zijn niet of nauwelijks begraasbaar, onder andere vanwege moeilijk doordringbaar doornstruweel. 's-Nachts is de duisternis en stilte zeer goed beleefbaar wat voor de natuur waardevol is. Er is een mountainbike route aanwezig waar veel gebruik van wordt gemaakt. Door de frequentie van gebruik en bezoekers die buiten de gebaande paden wijken wordt er druk gezet op de aanwezige natuur in het gebied. Deze wordt in toekomstige plannen verplaatst. Door het gebied lopen geasfalteerde paden en wegen. Ook zijn diverse u-vormige grondwallen (voormalige munitieopslagplaatsen) en funderingen van gebouwen aanwezig. Ook is sprake van een blusvijver.

Verder zijn in het gebied open plekken aanwezig. Deze open plekken bestaan veelal uit een variatie van open zand, kruidachtigen (onder andere grassen, smalle weegbree, gewoon biggenkruid en kleefkruid) en mossen; sommige van deze open plekken zijn dichtgegroeid met braam en opschot van soorten als lijsterbes, gewone vlier, berk en boswilg. Dit verschilt veel per locatie. Locaties die ooit afgeschermd waren door boomstammen worden nu verstoord door bezoekers die illegaal crossen en feestjes organiseren. Ook wordt er afval gedumpt in het MOB-complex. De vegetatie in deze open plekken is te classificeren onder de vegetatietypen "AZ 4: soortenarm grasland op zand" en " AZ 5: droge ruigte". In MOB-oost is sprake van een dassenburcht waarmee bij verdere ontwikkeling van de Vlagheideberg en omgeving rekening moet worden gehouden.



Afbeelding 4. Mobilisatiecomplex oost, (Geo-obliek, Slagboom en Peeters, 2023)

1.2.2 MOB-Zuid

Het voormalige mobilisatiecomplex aan de zuidkant van Vlagheide betreft een loofbos van 5,9 hectare groot. Het bestaat hoofdzakelijk uit zomereik, berk, Amerikaanse vogelkers en lijsterbes. In grote delen van het bos bevindt zich een ondergroei van struiken (braam) en kruiden (bochtige smele, brandnetel, pitrus, robertskruid, gewoon vingerhoedskruid, klimop). Langs de watergangen zijn varens aanwezig. Door het gebied lopen geasfalteerde paden en wegen en zijn enkele blusvijvers met steile oevers aanwezig. Hier is ook een rugstreeppad waargenomen. In het gebied zijn vrij veel plekken aanwezig die voorheen waarschijnlijk open waren (af te lezen uit luchtfoto's en de afwezigheid van hoge bomen), maar grotendeels zijn dichtgegroeid met struiken of jonge bomen. De natuurlijke successie richting bos is hier verder opgetreden dan in MOB-Oost. De begroeiing in deze oude open plekken bestaat vooral uit braamstruweel, boswilg, zomereik en sneeuwbes. Daarnaast is op deze open plekken beperkt open zand en een kruidachtige vegetatie aanwezig (met soorten als smalle weegbree, gewoon biggenkruid, grote brandnetel, fluitekruid, sint janskruid, kleefkruid). Plaatselijk is de invasieve exoot reuzenberenklauw aanwezig. De vegetatie in bovengenoemde open plekken kan geclassificeerd worden onder de vegetatietypen AZ 5 "droge ruigte" (meest talrijk) en AZ 4 "soortenarm grasland op zand".

Centraal in het gebied is een grotere open ruimte aanwezig die voor een groot deel bestaat uit een zandvlakte die ongewenst intensief wordt gebruikt door motorcrossers. Hier is onder andere brandnetel, braam, opschot van zomereik, teunisbloem en schapenzuring aanwezig. Ook komen hier meer soorten voor die kenmerkend zijn voor voedselarme grond, zoals zandblauwtje (rode lijst), brem en grove den. De vegetatie is hier wat soortenrijker en er zijn orchideeën aangetroffen.

Ook in MOB-zuid is overlast van bezoekers die illegale feesten houden en wordt er afval gedumpt. De stammen die ooit zijn neergelegd om ongewenste bezoekers te weren zijn hier weggehaald.



Afbeelding 5. Mobilisatiecomplex zuid, (Geo-obliek, Slagboom en Peeters, 2023)

De meest noemenswaardige (natuur)kwaliteiten zijn in onderstaande tabel benoemd.

Aanwezige (natuur)waarden MOB-Oost en MOB-Zuid:	Bron:
De bosgebieden (MOB-complexen) ten noorden en zuidoosten van de Vlagheideberg zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant N16.02 Vochtig bos met productie en N16.01 Droog bos met productie.	Reactie PNLM op QuickScan Vlagheideberg 13-1-2022
Op de MOB terreinen zijn nog diverse bunkers en sporen aanwezig van terreinverleden. Deze hebben zowel cultuurhistorische waarden, maar ook potentiële ecologische waarde voor dieren als vleermuizen.	Reactie PNLM op QuickScan Vlagheideberg 13-1-2022
Het gebied bevat geschikt leefgebied voor de kwalificerende broedvogelsoorten die gemeld zijn uit de literatuurstudie. Tijdens het veldbezoek werden houtduif, boompieper, vink, tjiftjaf, Vlaamse gaai, fazant en roodborst waargenomen. Ook zijn er potentieel geschikte broedlocaties voor roofvogels. Deze zijn in het verleden al eerder aangetroffen in MOB-Zuid.	150717_BEHEERPLAN MOB-COMPLEXEN SOVON
Natuurontwikkeling: een gedeelte wordt omgevormd tot heide en het bos wordt uitgedund voor meer variatie en ruimte. Reliëf in de vorm van grondhopen blijft behouden. Huidige paden behouden en mogelijk twee wandelroutes/scootmobielroutes realiseren.	A3 Inrichtingsplan MOB-complex Bergweg Scheiweg t.b.v. maatregelplan
Beschermde orchideeën aanwezig.	150716 tekening MOB-complex zuid openplekken en orchideeën
In het MOB-complex Oost is een dassenburcht aanwezig.	QuickScan Vlagheideberg 13-1-2022

1.3 Vlagheide(berg)

Vlagheide ligt op de grens van de drie voormalige gemeenten Sint-Oedenrode, Schijndel en Veghel. Het gebied wordt gekarakteriseerd door de aanwezigheid van het stuifduincomplex "De Eerdse Bergen", de voormalige vuilstort Vlagheide, de jonge heideontginning "Schijndelse Heide" en het landelijk gebied met de oude verkavelingspatronen ten zuiden van Eerde. Vlagheide ligt in een door agrarisch gebruik gedomineerde omgeving. Het betreft een overwegend weids gebied met brede doorzichten en openheid, waardoor het gebied aantrekkelijk is voor weidevogels. 's-Nachts is het gebied zeer donker door de afwezigheid van kunstmatig licht en heeft het een erg rustig omgevingskarakter. Het biedt plek aan soorten die in de omgeving weinig leefruimte meer hebben en is in die zin uniek. Soorten als torenvalk, uilen, patrijs, verschillende zaadetende vogels en veldleeuwerik maken dankbaar gebruik van de hellingen. De kernen Schijndel, Eerde, Veghel en Sint Oedenrode omsluiten het gebied min of meer in. De A50 doorsnijdt de omgeving en vormt de oostgrens van Vlagheide. De Beeksche Waterloop vormt de ecologische verbinding langs de Vlagheideberg naar natuurgebied De Geelders. Tevens is sprake van een droge ecologische verbindingszone van de Beeksche Waterloop langs de Vlagheideberg naar het Wijboschbroek. Centraal in het gebied ligt de voormalige vuilstortplaats, de Vlagheideberg. De Vlagheideberg is een landmark in de omgeving vanwege de aanwezige hoogte en beleefbaarheid in de anders voornamelijk open en vlakke omgeving. Vlagheide zelf bestaat voornamelijk uit open kruidenrijk grasland met een hoge graad van biodiversiteit waar een padenstructuur doorheen loopt. Er is bijvoorbeeld Ruige veldbies aangetroffen welke maar op enkele plekken in heel Noord-Brabant voorkomt. Ook zijn op de Vlagheide Koninginnenpages waargenomen. Deze standvlindersoort is relatief schaars in Nederland en is ondanks recent toegenomen waarnemingen in het zuiden van Nederland nog steeds een belangrijke soort om te benoemen. Het gebied heeft verschillende microklimaten binnen haar grenzen liggen, zo is in het noorden is een vochtig gebied aanwezig met een eigen microklimaat dat contrasteert met andere delen die juist droger zijn. Ook de hoogteverschillen in het gebied zorgen voor verschillende microklimaten.



Afbeelding 6. Vlagheideberg, (Geo-obliek, Slagboom en Peeters, 2023)

De meest noemenswaardige (natuur)kwaliteiten zijn in onderstaande tabel benoemd:

Aanwezige (natuur)waarden Vlagheide(berg):	Bron:
Beschikt over een biotoop dat maar op enkele locaties in Noord-Brabant voorkomt inclusief verschillende rode lijst-soorten zoals patrijs.	2021-6-30 Brief gemeente Vlagheide PNLM_.pdf
In de NDFF zijn waarnemingen bekend van de bastaardkikker, kleine- en alpenwatersalamander.	Reactie PNLM op QuickScan Vlagheideberg 13-1-2022
Open doorzichten aanwezig vanaf de Vlagheideberg op het overwegend weidse landschap rondom de berg.	Plannen voor inrichting Vlagheideberg Dorpsraad Eerde (2015)
Er is agrarisch medegebruik aanwezig. De begrazing van de berg vindt nu door runderen en schapen plaats.	Plannen voor inrichting Vlagheideberg Dorpsraad Eerde (2015)
Vlagheide is een groot extensief open graslandgebied met struiken zonder primaire productiedoelstelling. De natuur in de omgeving bestaat vooral uit bosgebieden. Het open karakter van Vlagheide, gecombineerd met donkerheid en rust in de nacht is in die zin uniek. Hierdoor biedt Vlagheide plek aan allerlei soorten waar in de omgeving geen ruimte meer voor is.	Henk Sierdsema Zonnepanelen funest voor de torenvalk en veldleeuwerik, IVN
De "berg" is het hoogste punt van de omgeving en heeft daardoor functie als oriëntatiepunt voor diverse trekvogels.	Henk Sierdsema, Sovon Zonnepanelen funest voor de torenvalk en veldleeuwerik.
Vlagheide en omgeving zijn opgenomen in het netwerk van EVZs dat vanuit het Groene woud tot aan de Zuid-Willemsvaart loopt.	Inventarisatie flora en fauna Vlagheide en Eerdse Bergen (2008)
Tijdens de planteninventarisatie is ruige veldbies aangetroffen. Deze soort komt ten tijde van de meting maar op acht locaties voor en is in Brabant zeer zeldzaam. Ook is er boserepprijs aangetroffen waarvan maar één andere groeiplaats bekend is.	Inventarisatie flora en fauna Vlagheide en Eerdse Bergen (2008)
Diverse (historisch-)recreatieve waarden aanwezig zoals het Spitfire WO-II monument en de padenstructuur voor wandelaars en fietsers.	Gemeente Meierijstad, Natuur- en landschapspark Vlagheide, Visie en Schetsontwerp, LOS Stadomland april 2022

2 DE BEOOGDE ONTWIKKELING

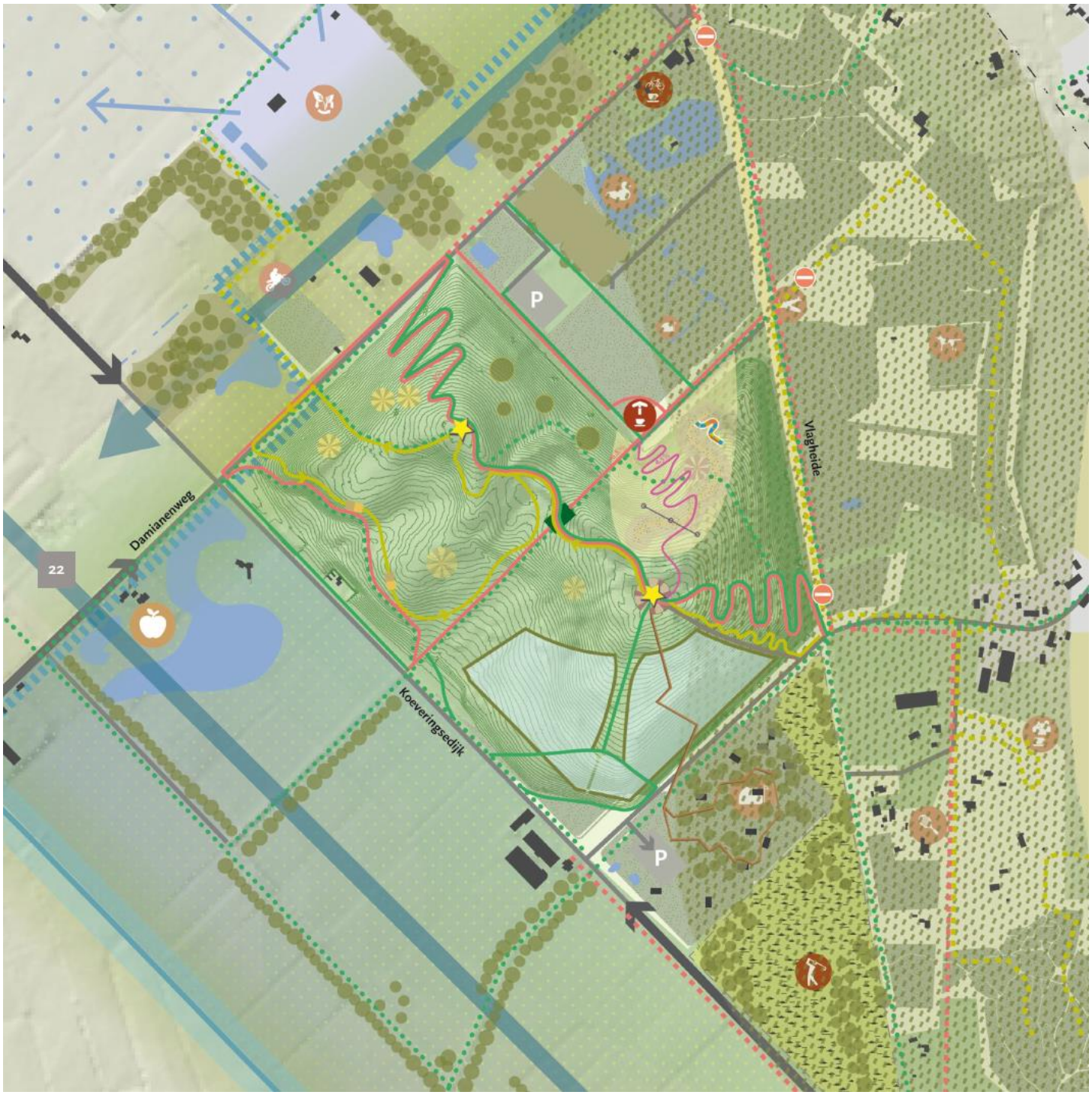
In 2022 is door ontwerpbureau LOS Stadomland B.V. een schetsontwerp opgesteld met daarin de beoogde ontwikkeling de Vlagheide en omgeving. Het volledige schetsontwerp, met de daarachter liggende filosofie, is uiteengezet in het document ''Gemeente Meierijstad, Natuur- en landschapspark Vlagheideberg, Visie en schetsontwerp, LOS Stadomland april 2022.''

Hieronder worden beknopt de belangrijkste uitgangspunten benoemd met betrekking tot natuur en landschap:

- Rondom de Vlagheide kan het karakter van het landschap versterkt worden door de toevoeging van extra bomenrijen en singels.
- Ten noordwesten van Vlagheide kan bos ontwikkeld worden en is het mogelijk het landschap te vernatten. Hiermee worden niet alleen natuurwaarden toegevoegd, maar ook een natuurlijke buffer tussen Vlagheide en de bestaande bedrijven.
- De kelders/bunkers in het MOB-complex Oost kunnen mogelijk ingezet worden als vleermuizenkelders; deze zijn nu afgesloten.
- De noordzijde van het gebied Vlagheide kan deels verdicht worden met struwelen, bosschages en takkenrillen. Belangrijk is wel om het open karakter van het gebied zoveel mogelijk te behouden.
- Om versnippering en postzegelgebieden tegen te gaan, worden bestaande en nieuwe routes gebundeld waar mogelijk. Dit geldt zowel voor natuurlijke, als recreatieve routes en verbindingen.
- Op de Vlagheideberg kan een zandhelling aangelegd worden die interessant is voor reptielen.
- De ambitie bestaat om het beheer van Vlagheide op extensieve wijze plaats te laten vinden. Door middel van vee zou dan het gebied begraasd worden.
- De zuidzijde van Vlagheide moet een weids en open gebied zijn/blijven (voornamelijk kruidenrijk grasland).
- De weg Vlagheide tussen de Eerdse Bergen en Vlagheide wordt afgesloten om verstoring van de natuur tegen te gaan. Door het afsluiten van de weg is er één barriére minder aanwezig tussen de Vlagheide en de Eerdse Bergen.
- Aan de voet van de Vlagheideberg kan mogelijk een natuurpoort gerealiseerd worden. Hier wordt dan educatie verschaft over de historie van de berg, de natuurwaarden en er wordt een koppeling gelegd met het WO-II-verleden van deze omgeving.
- Een (losstaand) initiatief om een kleinschalig en natuurlijk zonneveld te realiseren op één van de toppen van de Vlagheideberg loopt parallel aan dit proces. Het is niet zeker of dit initiatief doorgaat.

Hieronder worden beknopt de belangrijkste uitgangspunten benoemd met betrekking tot recreatie:

- Kunst op de Vlagheideberg.
- In het MOB-complex ten noorden van Vlagheide worden greppels en hekwerken aangebracht om mountainbikers en motorcrossers te weren. Met kleine klaphekken worden voetgangers toegelaten tot het gebied.
- Het bestaande routenetwerk wordt uitgebreid met nieuwe routes voor wandelaars en fietsers.
- Om versnippering en postzegelgebieden tegen te gaan, worden bestaande en nieuwe routes gebundeld waar mogelijk. Dit geldt zowel voor natuurlijke, als recreatieve routes en verbindingen.
- Rondom de Vlagheideberg is op veel plekken al (verblijfs)recreatie aanwezig. Er is ruimte voor uitbreiding en ook sprake van initiatieven om hieraan invulling te geven.
- Er wordt overwogen om in MOB-zuid verblijfsrecreatie te realiseren in de vorm van huisjes.



Afbeelding 7. Schetsontwerp Vlagheide, (LOS Stadomland, 2022)

3 MEEKOPPELKANSEN & UITDAGINGEN

Tijdens de planvorming van de ontwikkeling op en rondom Vlagheide(berg) zijn diverse meekoppelkansen en uitdagingen naar voren gekomen. Het betreft kansen en uitdagingen om de waarden van natuur en landschap te behouden en versterken in relatie tot andere ontwikkelingen. Deze meekoppelkansen en uitdagingen worden hieronder opgesomd.

3.1 Kansen:

- Meer verbinding tussen bestaande recreatievoorzieningen in de deelgebieden rondom Vlagheideberg en het gebied Vlagheide zelf realiseren. Mogelijke een koppeling met de Natuurpoort maken om bezoekers te sturen naar de verschillende gebieden. Dit kan bijdragen aan natuureducatie.
- Door verspreid parkeren in de toekomst te clusteren op een geschikte locatie kunnen reisbewegingen beter gestuurd worden. Hierdoor wordt gemotoriseerd verkeer makkelijker geweerd uit gebieden waar deze druk zetten op de rust van de omgeving.
- Meer integratie van de cultuurhistorie van de locatie waarborgen zoals de aanwezige bunkers, kelders en het Spitfire-monument. Nu wordt alleen een eventuele informatieverstrekking bij de Natuurpoort genoemd. Er bestaat een Liberation Hikeroute die over één van de toppen van de berg loopt. Mogelijk kunnen deze verhalen in (één van) de nieuwe routes worden opgenomen.
- Het aanleggen van een ecologische verbindingszone via de Beeksche waterloop richting het Wijboschbroek.
- Ten zuid-oosten van MOB-Zuid is ruimte om een extensieve en kleine golfbaan te ontwikkelen. Deze gronden zijn deels in eigendom van de gemeente en deels onderdeel van het NNB. Met de inrichting van deze percelen kan getracht worden de natuurwaarden van de Vlagheide(berg) en omgeving te versterken.
- Er zijn diverse bijzondere soorten flora en fauna aangetroffen tijdens veldwaarnemingen welke het unieke systeem van de Vlagheideberg en omgeving benadrukken. Door tijdens de planvorming en inrichting rekening te houden met deze soorten kunnen deze waarden grotendeels behouden worden. Concreet betekent dit de aanwezige soorten zo min mogelijk verstoren en de openheid van het gebied zoveel mogelijk bewaren.
- De ontwikkeling van percelen P4 en P7 kunnen goed aansluiten op de aanwezige waarden van de Vlagheide. Zo kan de aanleg van poelen op deze locaties mogelijk een nieuwe schakel vormen in de verbinding van poelen in de omgeving.
- Bij investering in de natuur op de Vlagheide kunnen omliggende gebieden met elkaar verbonden worden.

3.2 Uitdagingen:

- Met name het Platform Natuur en Landschap Meierijstad heeft zorgen omtrent de ontwikkeling van de Vlagheideberg en omgeving. Zo zijn zij bezorgd dat toeristisch en recreatief medegebruik binnen het gebied teveel druk zet op de natuurwaarden waardoor deze uiteindelijk klem komen te zitten en verdwijnen.
- Er is een rugstreeppad aangetroffen in een van de poelen in de omgeving (MOB-zuid). Gezien het verspreidingsgedrag van deze soort is het aannemelijk dat deze zich relatief rap uitbreidt in de omgeving en dus op meer plekken zal voorkomen bij latere metingen. De rugstreeppad is een soort die op de rode lijst van beschermde diersoorten staat en tevens is beschermd in de Wet Natuurbescherming. Er moet dus rekening worden gehouden met de rugsstreeppad tijdens alle ontwikkelingen die gaan plaatsvinden.
- De aanleg van een zonneweide stuit op veel verzet. Betrokken partijen zijn bezorgd dat een grote oppervlakte aan de open natuur, die Vlagheide uniek maakt, verdwijnt. Ook is men bang dat een zonneweide afbreuk doet aan het karakter van de omgeving. Belangrijk is om bestaande flora en fauna in stand te houden. Eveneens is het belangrijk om het karakter van de omgeving in stand te houden. Dit betekent het behouden van de rust en weidsheid van de omgeving.
- De Vlagheideberg is het hoogste punt van de omgeving en de berg met het open gebied daaromheen dient als oriëntatiepunt voor diverse soorten trekvogels en leefgebied voor verschillende soorten die afhankelijk zijn van een weidse en open omgeving. Met de inrichting van het gebied moet goed nagedacht worden hoe de openheid van de omgeving bewaard blijft. Als dit niet gebeurt wordt mogelijk de route van deze trekvogels verstoord en het leefgebied van bovengenoemde soorten aangetast.
- Vlagheide is naar alle waarschijnlijkheid een foerageerroute voor vleermuissoorten. Tijdens veldwaarnemingen zijn diverse soorten vleermuizen aangetroffen. In de omgeving zijn alternatieve foerageergebieden aanwezig voor vleermuizen, maar nader onderzoek is nodig om hier meer uitsluitsel over te kunnen geven.
- Er is invasieve flora en fauna aangetroffen op Vlagheide. Zo zijn in de poelen de letterschildpad en roodwangschildpad aangetroffen. Dit zijn invasieve soorten en deze kunnen schade toebrengen aan het inheemse natuursysteem.
- Aanvullend is de grote kroosvaren aangetroffen. Grote kroosvaren is niet een direct probleem voor het ecosysteem, maar kan zich invasief gedragen en zodanig dichtgroeien dat andere waterplanten en waterdieren geen licht, zuurstof en ruimte meer krijgen.
- Het behouden van de aanwezige Koninginnenpage betekent dat het huidige beheer in stand gehouden moet worden.
- Motorcrossers willen ook gebruik maken van de routes op de berg. Dit levert potentieel gevaar op voor andere recreanten en zet ook de natuurwaarden onder druk.

4 CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

De Vlagheide is een weids en open gebied met unieke natuur- en landschapswaarden. De combinatie van de aanwezige hoger gelegen Vlagheideberg en de oudere omliggende natuurgebiedjes zoals de Eerdse Bergen en MOB-complexen bieden (mee)koppelkansen om de beoogde ontwikkeling van het natuur- en landschapspark Vlagheide te verbinden aan reeds bestaande kwaliteiten in de omgeving. Op grotere schaal is het mogelijk om via de Beeksche Waterloop nieuwe ecologische verbindingen te maken tussen het Natuur- en landschapspark Vlagheide en het netwerk van natuurgebieden in gemeente Meierijstad. Belangrijk is om bij iedere ontwikkeling, klein en groot, altijd maximaal rekening te houden met de weidsheid en rust van het gebied. Met bijvoorbeeld een vorm van bebording kunnen de ''spelregels'' van het gebied worden uitgelegd aan recreanten die gebruik willen maken van het gebied. Ook is het belangrijk het beheer zodanig toe te passen dat de aanwezige bloemrijke graslanden in stand worden gehouden. De volgende tabel geeft de aanbevelingen weer welke voortkomen uit de uitgevoerde inventarisatie. Hierin is een tweedeling gemaakt tussen enerzijds de natuur- en landschapswaarden en anderzijds antropogene gebruikswaarden zoals (natuur)recreatie en bewustwording.

Aanbevelingen recreatief onderdeel Natuur- en landschapspark	**Aanbevelingen natuur en landschap**
1. Wandel- fietspaden combineren met spelen op de berg.	a. Autovrije weg tussen de Vlagheideberg en Eerdse Bergen. (Tussen het fietscafé en De Kuilen). b. Het creëren van rustgebieden door paden te onttrekken uit het routenetwerk in de Eerdse Bergen en Koeverdse Bergen.
2. Ontwikkeling Natuurpoort voegt toe aan natuureducatie en bewustzijn van bezoekers. Natuurlijke speelaanleidingen kunnen hier een onderdeel van zijn.	c. Versterking van Eerdse Bergen door nieuwe natuur binnen de Eerdse Bergen te ontwikkelen. Hiervoor kunnen percelen in de Eerdse Bergen of directe omgeving worden aangekocht. d. Ontwikkelen van natuur in het landschap ten zuiden van de Vlagheideberg (‘Frietzak’ rondom MOB-zuid).
3. Ontwikkeling ‘Frietzak’ (verblijfsrecreatie in MOB-zuid, Natuurnetwerk Brabant in combinatie met een vorm van recreatie (bijvoorbeeld een natuurgolfbaan).	
4. Autonome ontwikkelingen	e. Een toevoeging aan de ecologische verbinding Beeksche Waterloop, een nieuwe droge ecologische verbindingszone vanuit Vlagheide richting het Wijbosch-Broek.

BIJLAGEN

B1 AANGELEVERDE DOCUMENTEN

B2 INVENTARISATIE NATUURWAARDEN